Morsø Gymnasium 2001

Morsø Gymnasium

Årsskrift 2001

Praktiske oplysninger

Morsø Gymnasium

Limfjordsvej 95 • 7900 Nykøbing Mors
Telefon 97 72 22 88 • Telefax 97 72 10 47
E-mail: ugm@vibamt.dk • www.morsoe-gym.dk
Kontoret har åbent 8-15
Lærerværelsets telefon: 97 72 28 29/+25

Rektor:	Anders Bach Jensen Træffes i skoletiden, bedst efter aftale
Ledende inspektor:	Kurt Sonne Thomsen
Inspektorer:	Poul Erik Jacobsen, Bente Noe, Margit Pedersen
Bibliotekarer:	Mogens Pedersen, Conni Christensen
Skemalæggere:	Karin E. Thomsen, Frans Øvre
Datavejleder:	Per Mikkelsen
Studievejledere:	Lauge Larsen og Helge Markussen
Sekretærer:	Kirsten Spanggaard, Elisabeth Pilgaard,
Formand for Pædagogisk Råd:	Hans Jensen
Elevrådsformand:	Ulla Michelsen
Tillidsrepræsentant:	Claus Pindstrup
Pedel:	Hans Nielsen, privat telefon 97 72 33 65
Pedelmedhjælper:	Kurt Pedersen, privat telefon 97 74 18 32
Redaktører af årsskrift:	Per Mikkelsen og Bent Lykke Jensen Redaktionen afsluttet 11. juni 2001
Foto:	Per Mikkelsen
Forside:	Akrylmaleri af Tonni Tingholm Kristensen 3.a.
Bagside:	Jonna Damsgaard Mogensen, 3.z.
Layout/tryk:	Morsø Folkeblad

Morsø Gymnasium

Årsskrift 2001

Tema: Ny pædagogik på Morsø Gymnasium

Indhold

Skolen er også undervisning 4
Moderne tider 5
Fra 80'erne til årtusindskiftet - i en dansklærers øjne 7
IT-student uden bærbar 9
Var Marco Pantani uskyldig? 10
Begivenheder på Morsø Gymnasium 2000-2001 12
Tværfagligt projekt i 1x 14
Europaklassen på Morsø Gymnasium 18
For skolen - eller for livet? 19
YRSA 22
Grønne diskussioner 24
Anderledes oplevelser på "landeren" 25
Morsø Gymnasiums pædagogiske profil 26
Skolens personale 28
Personalia 32
Dimittender 2001 33

Skolen er også undervisning

Temaet for Morsø Gymnasiums årsskrift sidste år var "Skolens indre liv". På forskellige leder og kanter blev beskrevet, hvad der sker i skoleregi uden for den skemalagte undervisning. Der var artikler om studierejser, teaterforestilling, frivillig idræt og meget mere.

I år gør vi noget ganske andet. Vi vil fokusere på den daglige undervisning. Ikke forstået på den måde, at vi beskriver "almindelige" undervisningstimer i f.eks. fysik- eller dansk - selvom det i sig selv kunne være ganske interessant. Nej, vi vil med årsskriftet prøve at tage den pædagogiske puls på skolen her og nu. Hvor står vi aktuelt? Hvad er der blevet sat i værk gennem de senere år, og hvilke pædagogiske skibe er under søsætning? Årsskriftets indhold veksler således mellem statusartikler og fremadrettede artikler, hvor planer for nye tiltag og ideer skitseres.

God fornøjelse med læsningen.

Anders Bach Jensen
Rektor

Fællestime med forfatteren Helle Helle.

Moderne tider

Det hænder af og til, at man møder gamle elever fra halvfjerdserne og firserne. Så ser de på én som lidt af en fortidslevning - hvad man måske også er - og spørger så: "Nå, men alt er vel ved det gamle oppe på gymnasiet?" Hvad der ligger i dette spørgsmål, er ikke altid til at gennemskue. Måske er der en undertone af længsel efter noget forsvundet. Måske gemmer der sig der en forhåbning om, at der dog i vores turbulente, postmoderne verden, hvor selv kommaer ikke er, hvad de har været, stadig er faste holdepunkter, ting, der er urokkelige og uforanderlige. Men måske rummer spørgsmålet i stedet en ironisk tone, noget i retning af, at vi jo sådan altid har været bærere af et gammelt, stivnet og forældet dannelsesideal og været ude af kontakt med en verden i hastig forandring.

Jeg må skuffe de første og irritere de sidste. Ikke alt er ved det gamle oppe på Morsø Gymnasium. Gennem de sidste ti år har vi indført mange ændringer, som direkte påvirker elevernes og vores egen hverdag, og som har fornyet vores pædagogiske situation og vores undervisningsmuligheder på en lang række områder. Og disse ændringer er vel at mærke ikke forandringer, der er blevet os påtvunget udefra. Vi har selv villet dem.

Først indførte vi blokdage. En blokdag er en skoledag, hvor ét fag - og typisk én lærer - har planlagt hele dagen, oftest i samarbejde med eleverne, og har denne dag helt og aldeles til sin rådighed. Det giver en anderledes pædagogisk situation og giver mulighed for alternative undervisningssituationer. Blokdagene er spredt ud over skoleåret og er blevet brugt til så forskellige formål som småekskursioner, intensive forløb, større forsøg, IT-arbejde, eksamensrepetition og gæsteinstruktørforløb. Så allerede hér tog vi hul på nogle af de forandringer, der muligvis vil komme med den store Gymnasiereform, der om nogle år sandsynligvis vil ændre vores hverdag endnu mere.

Dernæst afskaffede vi "skoleklokken". Den er måske noget af det, der mest af alt for gamle elever er forbundet med følelser: klokken der kaldte til endnu en støvet time inde i et beklumret klasseværelse, mens det forsømte forår piblede og spirede udenfor. Eller klokken, der befriede én for den frygtede overhøring. Så også hér er ikke alt ved det gamle.
Samtidig afskaffede vi det gamle ét-times-system og indførte dobbelttimer. Og for at kunne gøre dét, måtte vi samtidig indføre vekslende skema, da det jo ikke er alle fag, der har et lige antal timer. Dobbelttime-systemet medførte altså, at vi fik to skoleskemaer, ét for de lige uger og ét for de ulige uger. Resultatet, hvad angår det samlede antal timer i løbet af et år, var det samme som før. Men pædagogikken blev anderledes. Gruppearbejder af større omfang kunne naturligt integreres i den enkelte blok, bestående af to timer. Forsøg kunne afvikles bedre, og de kreative fag fik bedre arbejdsvilkår. Og da vi, som nævnt, samtidig afskaffede ringesystemet, fik vi mulighed for at lægge den fem minutters pause, som eleverne selvfølgelig havde brug for, på det tidspunkt, som var pædagogisk fornuftigt, uden at hænge i den gammeldags klokkestreng. De fleste af os oplevede denne forandring som et kæmpemæssigt fremskridt. Allerede flere år i forvejen havde vi så småt taget hul på dette dobbelttimesystem, men vi havde naturligvis først kunnet tage skridtet fuldt ud, da vi indførte systemet med de to skiftende skemaer.

Rene Lynderup Sørensen, 3.z.

Sidste år tog vi så hul på en helt ny æra med indførelsen af et flexugesystem. Vi bibeholdt ganske vist i det store og hele dobbelttime-systemet og de skiftende skemaer. Men vi brød skemaet helt op i to uger. Dermed åbnede vi for muligheden for tværfagligt samarbejde og for længere faglige forløb, måske endog af flere dages varighed. Og denne udvikling vil uden tvivl fortsætte, således at vi fremover vil få længere flexperioder. Det har vi i hvert fald planer om. Den omtalte gymnasiereform vil muligvis åbne op for et totalt brud på det, vi kender som en traditionel hverdag med et traditionelt skema. Hvis denne reform vil blive noget i retning af det, som antydes visse steder, er vi på Morsø Gymnasium godt rustet til det nye årtusinds gymnasium.

Så nej! Ikke alt er ved det gamle på Morsø Gymnasium. Det er måske nok til en vis grad de samme hoveder, de samme lærere, der også var der i firserne. Men de pædagogiske metoder og tiltag er anderledes.

Er alt så forandret, bortset fra hovederne? Nej, gymnasiet er stadig funderet på en solid blanding af gammeldags fagligh ed og moderne pædagogik. Vi véd, at verden er et foranderligt sted - mere end nogensinde. Vi véd, at vi for at bevare og udvikle velfærdssamfundet må være rustet til tænderne og parat til denne foranderlighed. Vi véd, at skal vi kunne forstå vores elever og arbejde pædagogisk med dem, så må vi være parate til omstilling.

Så måske burde man prøve noget nyt, næste gang man får stillet spørgsmålet: "Nå, men alt er vel ved det gamle oppe på gymnasiet?" Måske burde man svare: "Ja, skallen er den samme. Bygningerne er de samme, som blev indviet i 1982. Men indholdet er - heldigvis - forandret!"

Kjeld Thorsen

Ligner gymnasiet sig selv? Billedet viser nogle af de første HF'ere fra 1969-71.

Fra 80'erne til årtusindeskiftet - i en dansklærers øjne

Hvordan bærer man sig ad, når man i et samfund mener, at dets ældre medlemmer er i besiddelse af en viden, som børn og unge også skal tilegne sig? Svaret har fra 1814 og til 1968 været enkelt. Vi sætter børnene sammen i klasser efter alder - engang også efter køn - putter dem i nogle bygninger, vi kalder skoler, inddeler dagen efter timeprincippet og fylder disse med fag, som svarer til de vidensområder, der er fremherskende i samfundet, og som vi selv synes, vi har haft gavn af og derfor betragter som nødvendige for, at de opvoksende generationer kan få et værdifuldt liv og gøre fyldest i samfundets arbejdsstyrke. Så uddanner vi en gruppe mennesker til at tage sig af disse fag og for at sikre os, at de ikke har arbejdet forgæves, eller ligefrem været efterladende i deres undervisning, afholdes en gang om året eksaminer, som betragtes som en alvorlig personlig og offentlig prøve med høje etiske og juridiske implikationer.

Sådan var det i 1814 og sådan var det i 1968, og længere endnu. Men vi, der trådte vore pædagogiske barnesko i 70'erne, oplevede alligevel, at tæppet blev revet væk under os. Vi , der ganske få år før havde sagt De til vore lærere og var blevet tiltalt med De, blev nu som lærere dus med eleverne. Vi havde oplevet faglige ændringer på universitetet, og fagligheden blev udvidet, for danskfagets vedkommende med beskæftigelsen med massemedier og triviallitteratur. Vi havde opdaget, hvordan det, der kaldes folkets skole ikke bare var lighedens og den værdifri undervisnings sted, men at den også var med til at fastholde på forhånd givne mønstre i det, der dengang kaldtes klassesamfundet. Hvem havde skrevet litteraturhistorien? De magtfulde mænd , lød svaret, så hvem kunne fortænke lærerne i at mene, at det ikke var kronologisk ordnet viden, men kritisk bevidsthed eleverne havde brug for. På vore pædagogiske kurser lærte vi , hvordan evnen til at gennemskue manipulationen i alt - fra reklameverdenen til den berømmede almendannelse, gymnasiet skulle være garant for - var vigtigere end den faktiske viden.

Med sådanne holdninger som udgangspunkt, måtte pædagogikken naturligvis undergå visse ændringer, selv om den i al fald på gymnasierne stadig bestemtes af de faste skemaer og eksamenskrav. Men ændringer kom der. Først og fremmest gruppearbejdet som en konsekvens af, at konkurrence- og præstationsaspektet skulle underbetones, til fordel for samarbejde og gensidig støtte. Det hele menneske skulle udvikles, fag som billedkunst og musik som tilvalg kom ind i skolen, og i dagligdagen blev begreber som medbestemmelse i stofvalget og evaluering af undervisningen understøttet af bekendtgørelsernes krav om medindflydelse på alle væsentlige områder i skolelivet.

Lyder det 90'er-agtigt? Det er det ikke, for selv om det ikke ser sådan ud, var vi hverken i 70'erne eller 80'erne uenige om, at den undervisning, der førte til akademiske uddannelser, var bedst tjent med institutionens gamle trygge rammer, og vi lod i al væsentlighed andre eksperimentere med alternative pædagogikker, som fx Tvindskolerne og forsøgsgymnasiet i Herlev. Vi kunne kritisere eksamen for dens tilfældighed, men ingen drømte egentlig om at afskaffe den, og dens betydning cementeredes endda gennem 80'erne af adgangsbegrænsningen til de højere uddannelser.

Det hed stadig undervisning i 80'erne, i dag hedder det læring med en betoning af, at det at tilegne sig et stof er en proces, der kræver aktivt medspil af eleven. Eleven skal nu selv opdage sine ressourcer og de måder, hvorpå han/hun bedst tilegner sig viden - også det har også fået et nyt ord: metakognition. I øvrigt hedder det heller ikke mere færdigheder eller viden, men kompetencer - og kompetencer kan i dagens skole være hvad som helst. Fra evnen til at kunne løse komplicerede matematiske ligninger, til at huske at tage læsebogen med i skole og tie stille, når andre taler - der skal nemlig læres meget mere end fag i dag. Fx skal man lære ansvarlighed. Det var engang noget, man bare have med i rygsækken hjemmefra, og som man, uden at tænke videre

over det, drog nytte af i sin daglige omgang med andre. Tilsyneladende rækker det ikke mere, og pædagogen må med forskellige kneb lære de unge ansvarlighed - helst uden de opdager det. Det hedder nu ansvar for egen læring; i fagjargon forkortet til AFEL og med projektarbejdet som rygraden i det pædagogiske grundsyn.

Nu er der jo ikke noget nyt i, at pædagogik er en kunst, der går ud på at lære nogen noget, uden de opdager, at de egentlig ikke altid har vidst det. Så på den led adskiller den nye 90'er pædagogik sig ikke fra tidligere tiders. Det nye er, at vi for alvor har åbnet faggrænserne, og at barrieren mellem skole og samfund søges nedbrudt på alle mulige måder. I modsætning til tidligere er det ikke den kritiske holdning til det omgivende samfund, der fokuseres på, tværtimod er det arbejdslivets krav til selvstændig kreativ tænkning og samarbejdsevne, vi søger at opøve, parallelt med den nødvendige videnstilegnelse. Og dertil egner projektarbejdet sig, ligesom det støtter udviklingen af ansvarligheden, indlæringen og engagementet, når man selv har defineret sit problemfelt og indset nødvendigheden af at lære et fags terminologi og metode for at løse sin opgave.

I skolens lange historie har man med års mellemrum måttet lade fag udgå eller revideret indholdet i dem, men for første gang i skolehistorien, er vi kommet rigtig i tvivl om, hvad vi skal med danskundervisningen - isoleret set. Hvem har brug for at kende gamle danske digtere, der måske ikke engang er særlig gode, i et internationaliseret samfund med større krav til kommunikative evner end til national dannelse og identitet? Det, der så ofte har været hævdet, at man nok får lært det, man skal lære, når man har brug for det, er slået igennem, takket være den hurtige og effektive videnstilegnelse internettet byder på. Det ironiske er også, at det først er nu i år 2001, at undervisningsministeriet har spillet ud over for lærerne for at få defineret noget, de kalder kernefagligheden. Det gør man jo netop først, når den er ved at forsvinde. Et stykke af den traditionelle lærerautoritet skred, da vi blev dus med eleverne, den sidste del af den gammeldags læreridentitet har vi vinket farvel til i 90'erne. Nu er det nemlig lærerrollen, vi udvikler, og det vil sige, at vi skiftevis er tankpassere, coachere, eller enzymet, der får ideerne til at udvikle sig, og ikke kun fagfolk, der kan et bestemt fag.

Der er ikke noget så let som at harcelere over modeord, og modeord har der været mange af i 90'ernes pædagogik Der er blevet sat ord på alt det, der før var en slags tavs viden. Vi har altid vidst, at en klasse helst skal fungere godt sammen, for at de også lærer noget - det kalder vi i dag klasserumskultur, og vi forsøger at gøre noget effektivt ved det ved at arbejde i lærerteams. At undervisningen skal være varieret og tage hensyn til den enkelte er blevet til: undervisningsdifferentiering, og arbejdsmetoder kaldes værktøjer. Det er en udvikling, der genfindes i andre professioner, og som sikkert har at gøre med de krav til effektivisering, kvalitetsudvikling og synlighed, som er blevet 90'ernes mantra.

På trods af det tilsyneladende letkøbte i ordene, er det vigtigt at se dem som udtryk for en stadig bestræbelse på at skabe et gymnasium, der på en gang er garant for et fagligt niveau, og som samtidig medvirker til uddannelsen af initiativrige og selvstændige unge mennesker. Endelig er man i gymnasiet begyndt at ændre på rammerne for undervisningen. Med bloksystemet og med flexuger er der blevet tid til større fordybelse og selvstændig tilegnelse; der er blevet tid til at afprøve forskellige arbejdsformer og måske vigtigst af alt, eksamensformen er stærkt på vej til en nødvendig ændring. Den traditionelle eksamensform har længe blokeret for nyudvikling af fx de skriftlige discipliner, men endelig ser det ud til, at den daglige undervisning og eksamen kommer til at hænge bedre sammen. Skolen har åbnet sig over for det omgivende samfund, samarbejdet på tværs af uddannelsesinstitutionerne er en realitet, og vi ville meget gerne have større kontakt til det lokale erhvervsliv.

Den decentraliseringsbestræbelse, der har præget samfundsudviklingen op gennem 90'erne, har vi nydt godt af i planlægningen af det daglige arbejde på skolen. Elevernes engagerede og aktive deltagelse i råd og udvalg på lige fod med lærerne er udtryk for en demokratisering af skolen, der nok har eksisteret på papiret længe, men som nu synes for alvor at være en realitet. Vi har fået større muligheder for at udvikle skolen til at blive en fælles arbejdsplads, hvor der stilles officielle krav til den kontante videnstilegnelse, men hvor arbejdsformerne og pædagogikken kan tilpasses elevernes og det omgivende samfunds behov.

Vibeke Sørensen

IT-student uden bærbar

Informationsteknologien har længe været en integreret del af undervisningen i gymnasiet, men den hastige udvikling på området har gjort, at Morsø Gymnasium
i skoleåret 2001- 2002 opretter en matematisk IT-klasse med 27 elever.
Der kommer ikke nye fag på skemaet i IT-klassen. Klassen får de samme fag som andre matematikerklasser, men indhold og arbejdsmetoder vil blive præget af informationsteknologien. Der vil blive lagt vægt på brug af netværk og elektronisk kommunikation, og eleverne vil få et grundigt kendskab til tekstbehandling, regneark og datafangst.
Der vil blive rige muligheder for at arbejde med teknologiens grafiske sider f.eks. ved udarbejdelse af hjemmesider og arbejde med desktoppublishing. Her er der gode arbejdsbetingelser på skolens nye studiecenter, som ud over udlånssamling og et studierum netop indeholder et godt multimedieværksted.

Informationsteknologien giver spændende muligheder for en anden form for undervisning. Store dele af det skriftlige arbejde lægges over i såkaldte konferencer på internettet. Det betyder bl.a., at eleverne modtager og afleverer deres opgaver på klassens konferencer, at de kan udveksle informationer med hinanden og søge vejledning hos lærerne, også uden for timerne og skoletiden, hvor lærerne på givne tidspunkter er til rådighed for eleverne (se artiklen om YRSA side 22).
Det IT- faglige udbytte af tre år i IT- klassen vil svare til niveauet for et pc-kørekort.
Det er vigtigt for Morsø Gymnasium at tilbyde en IT - klasse på fornuftige økonomiske vilkår. Derfor er der ikke krav om, at man skal anskaffe en bærbar pc til brug i timerne, men det er nødvendigt, at man har adgang til en pc med internetforbindelse.
Selv om Morsø Gymnasium i det kommende skoleår indfører en IT - klasse, bliver skolens øvrige sproglige og matematiske elever ikke ladt i stikken. IT indgår som en integreret del af mange fags undervisning. Men skolen glæder sig til at få erfaringer fra en bredere anlagt brug af IT i den nye klasse.

Ole Johansen og Bent Lykke Jensen

Var Marco Pantani uskyldig?

Under Giro D'italia i 1999 blev den italienske cykelrytter Marco Pantani diskvalificeret på grund af en hæmatokritværdi over 50. Pantani påstod hårdnakket, at det udelukkende skyldtes hans øgede træning op til løbet. Men det var ikke første gang Pantani havde en hæmatokritværdi højere end den tilladte på 50. Tidligere havde han efter et styrt på en bjergetape fået konstateret en hæmatokritværdi på 60. Her angav Pantani dehydrering som årsag, og bedyrede samtidig sin uskyld.

Professer Bengt Saltin skriver i bladet PULS 2/2000
" Hårdt muskelarbejde kan forøge hæmatokritværdien, fordi blodtrykket stiger og "presser" vand ud af blodbanen. Hvis muskelarbejdet er langvarigt, og der ikke indtages væske, så forøges hæmatokritværdien mere markant. På denne baggrund er det naturligt, at hæmatokritværdien hos en person let kan variere indenfor et interval på 5% i dagens løb".
Hæmatokritværdien er en relativ værdi som angiver blodets procentvise indhold af røde blodlegemer. Det er de røde blodlegemer, som transporterer ilt rundt i kroppen, og således er hæmatokritværdien altså et udtryk for, hvor meget ilt, man kan transportere. Med udgangspunkt i ovenstående satte jeg mig for nærmere at undersøge, hvor stor effekt træning og væsketab egentlig har på hæmatokritværdien. Jeg opstillede to forsøg, som havde til formål at undersøge netop dette.

Det ene forsøg bestod af 1 ½ måneds hård cykel- og løbetræning kombineret med 3 ugentlige besøg på sygehusets samt gymnasiets laboratorie, hvor jeg fik målt min hæmatokritværdi. Marco Pantani hævdede som sagt at træning havde været skyld i hans høje hæmatokritværdi. Mine blodprøver viste hæmatokritværdier, som svingede mellem 42 og 45, men også en enkelt måling på noget så ulovligt som 53! Desværre for Pantani var tendensen i målingerne dog, at træning ikke øger hæmatokritværdien, faktisk så den ud til at være faldende. Umiddelbart virker det ulogisk, at kroppens evne til at transportere ilt forringes ved hård træning. Det gør den imidlertid heller ikke. Kroppen reagerer på hård træning ved at øge både blodets antal af røde blodlegemer samt mængden af plasma. Plasmamængden øges forholdsvis mere end antallet af røde blodlegemer, og således bliver kroppen evne til at transportere ilt bedre medens hæmatokritværdien, som beskriver forholdet mellem antal blodlegemer og den totale blodmængde (blodlegemer + plasma), falder.

Det andet forsøg gik i store træk ud på at cykle i 2 timer på kondicykel. Hver halve time måles hæmatokritværdien. I de efterfølgende to timer overvåges hæmatokritværdien fortsat. Der skal på ingen måde herske tvivl om, at der er forskel på at køre et mange timer langt professionelt cykelløb i 35° i bjergene og så køre på ergometercykel i to timer. Forsøget kan således ikke direkte sammenlignes med de forhold, hvorunder Pantani fik målt den høje hæmatokritværdi. Dog kan forsøget give et praj om, hvorvidt det synes sandsynligt at nå en hæmatokrit på 60, hvis man forestiller sig at udgangsværdien skulle ligge indenfor det tilladte område (under 50).

Ud fra forsøget kan vi bekræfte Pantani i, at væsketab forøger hæmatokritværdien. Men det synes dog ligeledes at stå klart, at forandringen sker indefor et begrænset område. Skulle Pantani være uskyldig, skulle han jo som udgangspunkt have haft en værdi på maks. 50. Udfra ovenstående synes det umuligt at nå op på en værdi på 60, bare ved dehydrering. Selv hvis vi forestiller os, at min hæmatokrit var steget med endnu 3% efter yderligere 2 timers cykling, ville min slutværdi være på 50. Og så ville jeg have haft et væsketab på 4 L. Det er svært at forestille sig, at man kan ligge blandt de forreste i et professionelt felt, hvis man har mistet 4 L væske. Konklusionen må derfor være, at Pantanis hæmatokrit allerede inden dehydrering har ligget betydeligt højere end den tilladte værdi på 50.

Det var disse resultater jeg på opfordring af lærer Jan Juul Larsen og censor Eva Fredtoft sendte ind til en konkurrence kaldet Unge Forskere. 2 uger senere modtog jeg et brev hvori der stod at jeg sammen med 14 andre var udtaget, blandt over hundrede ansøgere, til en finalerunde i København, hvor opgaven skulle fremlæggges for en jury. Og der befandt jeg mig så, blandt matematik- kemi- og

fysik- OL deltagere, vordende MENSA medlemmer og så videre. Vi var aftenen før finalen ude at spise middag, og her var det, jeg tænkte: "Hvad laver jeg dog her"? Min sidemand havde skrevet en afhandling om kvantecomputeren, som endnu ikke er opfundet, men som ifølge ham ville udløse en nobelpris, når den engang bliver til virkelighed. Til min anden side havde jeg opfinderen af en ny krypteringsalgoritme, og overfor mig sad en fysikstuderende som havde store kvaler med at skaffe magnesium, hvilket var nødvendigt for at lave brændstof til de raketter, han i øvrigt selv byggede. "Og hva' har du så lavet?" Jaeh, jeg har jo taget nogle blodprøver.

Alligevel tiltrak jeg dagen efter et større publikum end nogen af de andre deltagere, ja selv flere af konkurrenterne kom og lyttede da jeg fremlagde mit projekt. Klokken 14.30 stod jeg med en 1. pris, en check på 15000, en udtagelse til en forskerkonkurrence i Bergen og alverdens mikrofoner og kameraer stukket op i synet. Så hvad der startede som en almindelig opgave på skolen har indtil videre udviklet sig til en stor oplevelse, en masse penge og tur til Norge. Og hvem ved, måske har den også åbnet en dør eller to, til en fremtid inden for forskning i idrætsmedicin.

Steen Hylgaard Jørgensen, 3.z

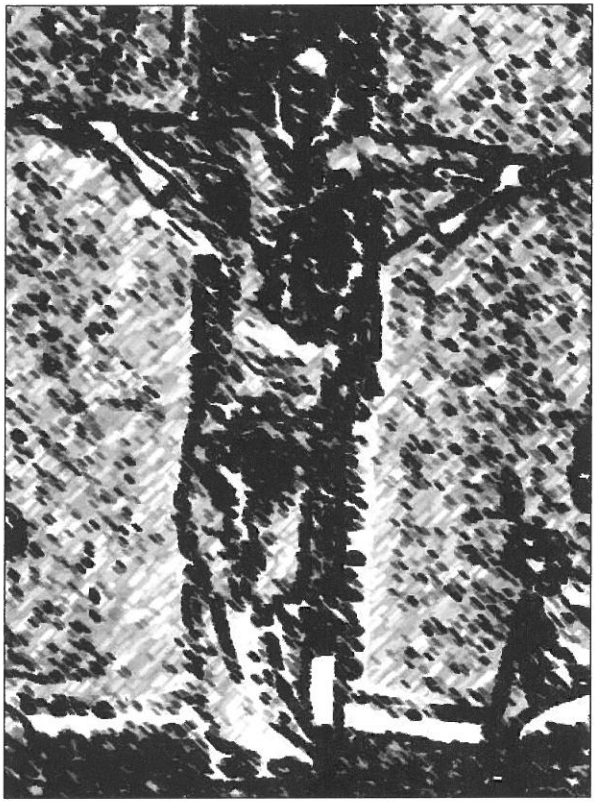

Jeppe Lykke Rohde, 3.a.

Begivenheder på Morsø Gymnasium 2000 - 2001

14/8 - 16/8	Hytteture for de 4 1.g klasser
15/8 - 18/8	3g biologi (højniveau) på Livø
24/8	Fællestime med astrofysikeren Jens Martin Knudsen. Emnet var eftersøgning efter liv udenfor jorden"
31/8 - 1/9	Kursus i klasserumskultur for 1 lærer fra hvert team
21/9 - 22/9	Temadage som optakt til Operation Dagsværk: "Romafolket" sluttende med en støttefest.
22/9 - 1/10	Naturvidenskabsfestival med spændende matematik - og fysikforedrag.
12/10	Fællestime med Kasper Villaumes trio
30/10	Skolebestyrelsesvalg
3/11	Årsfest for nuværende og tidligere elever, ansatte og forældre
8/11	Operation Dagsværk til fordel for et uddannelsesprojekt for romaerne i Makedonien
17/11, 30/11	STORM og uddannelseskaravanen. Studieorienterende arrangementer for 2. og 3.g
Uge 47	Ekskursion til København med 3.g højniveau fysik, musik og samfundsfag.
Uge 47 og 48	9. klasserne i praktik på Morsø gymnasium
5/12	En stor del af lærerne til amtskonference om "Det nye Gymnasium"
13/12-20/12	3.årsopgaveuge og flexuge for 1. og 2.g med opslitning af skemaet og evt. alternativ undervisning
18/1	Fællestime med forfatteren Helle Helle

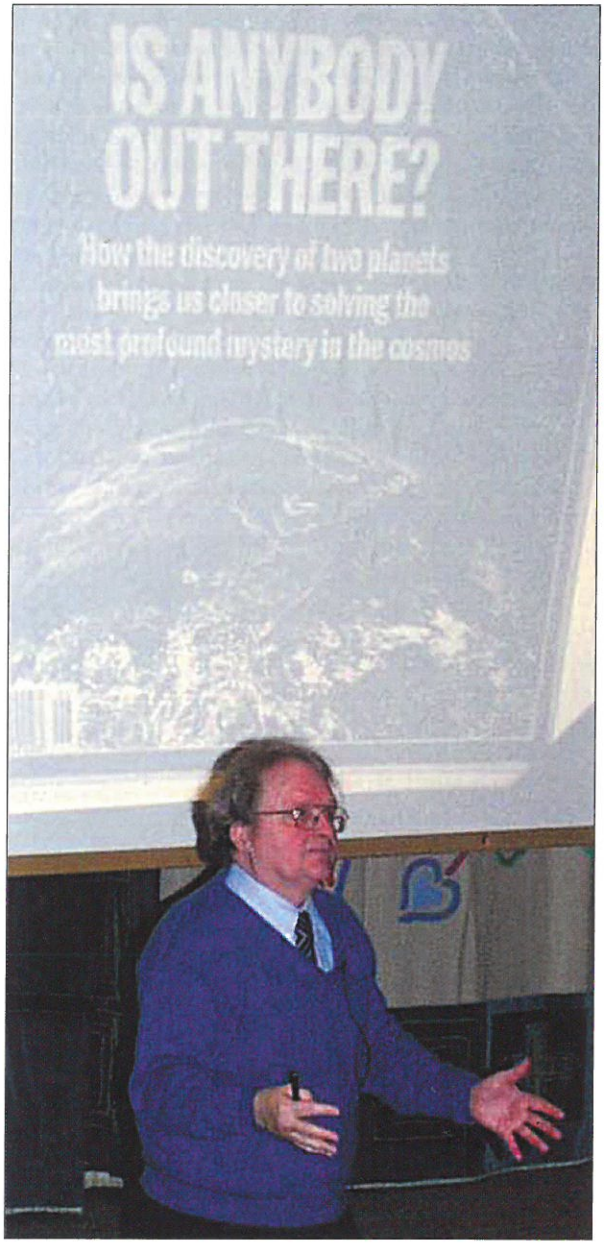

Astrofysikeren Jens Martin Knudsen.

Uge 4	Europaklassen i Flekkefjord, Norge
Uge 6	Flexuge for alle årgange
27/3 - 30/3	Europaklassen genbesøg fra Flekkefjord videregående skole
29/3	Forårskoncert
18/4+uge 17	Besøg af folkeskolernes 8. klasser
4/5 -10/5	Danskopgaveuge for 1.g
4/5	PRYTfestival
22/6	Translokation

Kasper Villaume.

Kasper Villaume-kvartet.

Tværfagligt projekt i 1x

Generelle forudsætninger

Gruppearbejde - ""ØV" ; Projektarbejde - "HMM"; Tværfagligt samarbejde - "TJAA". Begejstringen er til at overse, når læreren et stykke henne i 1.g foreslår sin klasse i en periode at forlade den traditionelle klasseundervisning for i stedet at arbejde ud fra en mere elevstyret, selvforvaltende undervisningsmodel.

"Det er alt for løst", "Vi får ikke nok ud af det", "Vi når ikke det vi skal", Vi kommer bare op at skændes" "Det er altid de samme få, der kommer til at lave hele arbejdet" !

Det er nogle af de modargumenter man møder fra eleverne. Mange af de unge mennesker har nemlig rigtig dårlige erfaringer med at arbejde i grupper med problemstillinger, som de selv har formuleret - altså det vi lærere kalder "projektorienteret".

Men kan vi overhovedet være sikre på at projektarbejde er vejen frem? Ja, nu er projektarbejde som sådan jo ikke noget nyt fænomen. Argumenterne for arbejdsformen har derimod nok ændret sig en del gennem årene. I 70-erne hed det sig bl.a. at "fire hoveder sammen tænker bedre end fire hoveder hver for sig". Det store sociale fællesskab var dengang det bærende element, også i undervisningen - sammen kunne vi udrette noget stort.

Sådanne argumenter kommer man imidlertid ikke langt med i vore dage, hvor individualisering, konkurrence og specialisering bliver stadig mere fremtrædende elementer i de unges karriereforløb. Hovedparten af vores elever vil da også, efter endt uddannelse, havne i jobs, hvor der først og fremmest vil blive stillet krav til dem om selvstændighed, specialviden og personlig og faglig dygtighed. Men de vil efter al sandsynlighed komme til at løse arbejdsopgaverne i vekslende selvstyrende teams, hvor det også vil forventes af dem, at de er i besiddelse af stor kreativitet og evne til at gå konstruktivt ind i andres tankegang og ideer, således at de kan yde deres selvstændige bidrag til løsning af komplicerede og til dels sammensatte opgaver og problemer. Den slags vil kræve fleksibilitet samt evne til nytænkning og samarbejde. Selvom fremtidens unge utvivlsomt få brug for og kommer i besiddelse af en stor viden, så vil spillet mellem succes og fiasko sikkert afgøres af, om de vil være i stand til at håndtere den i et på forhånd ukendt og kompliceret samspil og samarbejde med andre specialister.

Hvordan ruster vi så bedst muligt vore elever hertil? Det diskuterer man meget i lærerkredse i disse år. Det er ikke evner, som man kan regne med, at mennesket automatisk er i besiddelse af. Det er ikke en medfødt egenskab. Det lille barn fødes til en verden uden grænser. Omverdenen virker den første lange tid som et puslespil, hvor brikkerne ligger rodet imellem hinanden. Barnets forældre gør, hvad de kan for at hjælpe barnet med at samle brikkerne - få styr på livet og omverdenen, og det lille barn er samarbejdsvilligt, for det er ivrigt efter at lære, at koordinere, at kategorisere, at kombinere. I 6 års alderen skønner vi så, at barnet har fået så megen sammenhæng mellem brikkerne, at det er klar til at komme i skole. De fleste børn glæder sig jo også til at komme i skole, hvor de forventer at lære en masse nyt og få yderligere sammenhæng i og overblik over tingene. Men er det nu også det der sker? Barnet bliver tidligt i skoleforløbet udstyret med et skoleskema, hvorved tilværelsen atter opdeles i usammenhængende puslespilsbrikker - dansk, matema-

En elev på løbebånd får opsamlet sin udåndingsluft.
Foto: Leif Kristensen

Den opsamlede udåndingsluft presses gennem analyseapparaturet. Foto: Leif Kristensen.

tik, idræt, naturfag, frikvarter - skole, fritid. Denne opdeling er nødvendig af praktiske grunde, for der er meget barnet skal nå at lære. Kravene om viden er store, og der er generelt ikke tid til fordybelse på kryds og tværs. Men det bekymrer lærerne.

Ganske vist bliver børnene dygtige og opnår stor viden om mange ting, men vi oplever dem også stadigt mere selvoptagede, dårligere til at lytte til hinanden og til at rette sig ind efter hinanden, dårligere til at fastholde en ide, ja til at holde ud. Så er det at vi tvinger dem ud i gruppearbejde, projektarbejde og tværfagligt samarbejde, men så er det også, at det går galt - de bliver uvenner, de synes (ofte med rette) at de lærer for lidt, nogle falder fra, nogle giver op og overlader slæbet til de få, der bider sig fast. Vi reagerer til gengæld ved at bebrejde dem deres manglende samarbejdsvilje; vi kalder dem narcissister. Måske overser vi, at de jo slet ikke har værktøjerne til at samarbejde, dem har vi delvist selv taget fra dem for længe siden, eller også har vi aldrig taget os tid til at udvikle dem. Vi ser ikke, at de i virkeligheden er usikre og tvivlrådige over for den nye arbejdsform. De er jo vant til at skulle stole på sig selv og til at klare sig selv, og de ser ingen umiddelbar fordel i at være flere om processen. Til gengæld synes de, at det lyder spændende at ophæve faggrænserne, og de er også meget tiltrukket af udsigten til selv at måtte bestemme emnet, formulere problemet og planlægge processen. Måske er det her vi som lærere kan tage fat. Motivationen og ambitionerne er generelt til stede, men vores elever mangler nogle helt kontante redskaber til at opnå gode resultater, herunder til at samarbejde på en for alle acceptabel og givende måde med andre.

Fysik er også formler
Faglige forudsætninger

Vi fik på et tidspunkt i efteråret mulighed for at sammensætte et tværfagligt projekt i fagene biologi, fysik, kemi og dansk for 1.x. Vi bestemte os for, at hovedformålene med projektet skulle være følgende:

1. At arbejde på et fagligt højere niveau end det er muligt i de enkelte fag indenfor den daglige timeramme.
2. At udvikle evnen til samarbejde i projektgruppen.
3. At lære skriftligt at formidle naturvidenskabelige emner.
4. At udvikle IT-kompetencer.

I fagene fysik og kemi har man fået præciseret energibegrebet ved dels at måle energien ved kemiske forbrændinger dels at beregne arbejdet udført ved et fysisk arbejde. I biologi er der især fokuseret på den kost vi indtager og hvordan den omsættes og udnyttes af kroppen i hvile og i arbejde. I dansk har eleverne arbejdet med skriftlig formidling og gennemgået et skrivekursus.

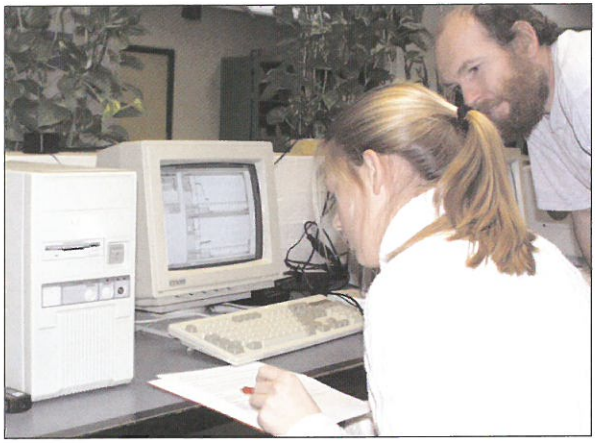

Den opsamlede udåndingsluft analyseres ved hjælp af en computer. Foto: Peter Østergaard.

Når vi skal omsætte den mad vi spiser til energi er det nødvendigt at indånde luft. Den luft vi indånder indeholder ca. 21% ilt og det er denne ilt vi bruger til forbrænding af maden. Udåndingsluften indeholder derfor mindre ilt - ca. 16-18 % samt noget kuldioxid. Reaktionen for forbrænding af druesukker får med kemiske symboler følgende udseende:
C6H12O6 + 6 O2 ® 6 CO2 + 6H2O
Forbrænder vi i stedet fedt ser reaktionsskemaet således ud:
C16H32O2 + 23 O2 ® 16 CO2 + 16H2O

Af de to reaktionsskemaer kan man se, at der er forskel på hvor meget ilt, der skal bruges og hvor meget kuldioxid der produceres ved de to reaktioner. Måleteknisk kan dette udnyttes til nøjagtigt at bestemme, hvor meget fedt henholdsvis sukker, der forbrændes ved et givet stykke arbejde.

Med dette eksperiment som basis har elevgrupperne valgt at arbejde med følgende problemstillinger:
Effekten af doping med koffein.
Slankekure, der øger fedtforbrændingen.
"Energiopladning" til toppræstationer.
Energiforbrug ved forskellige former for motion.

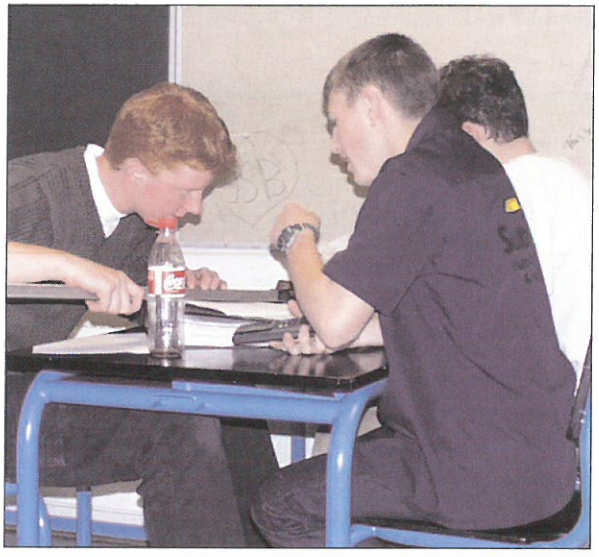

En projektgruppe arbejder. Foto: Leif Kristensen.

Formler skal formidles

I forbindelse med rapportskrivning er der ofte det problem, at redegørelsen for forsøg og udregninger optager eleverne så meget, at den sproglige fremstilling får en lidt stedmoderlig behandling. Det er nærliggende at komme til at se lidt let på den sproglige korrekthed, og på det formidlende i sproget, for læreren ved jo godt, hvad man mener, og det vigtigste er jo trods alt resultaterne.

Det ville vi gerne råd bod på ved at inddrage dansk i 1.x's projektarbejde . Vi aftalte med eleverne, at rapporterne blev rettede som danske stile, og at det indbefattede, at en udenforstående skulle kunne forstå og få interesse for problemstillingerne, ligesom både udgangspunktet for opgaven og resultaterne skulle sættes ind i aktuelle sundhedsmæssige og samfundsmæssige sammenhænge.

Det lykkedes over al forventning, og der kom nogle spændende opgaver ud af bestræbelserne, opgaver hvor man i højere grad end det normalt er tilfældet reflekterede over mål og metoder i det stykke "videnskabelige" arbejde , der var udført.

Tove Hylgaard, Leif Kristensen og Vibeke Sørensen

Slankepiller af tang

I efteråret 2000 havde vi et tværfaglige projekt "Krop og energi" i fysik, kemi, biologi og dansk. I alt strakte det sig over 15 blokke og var bygget op over den såkaldte kubusmodel. Det betød, at vi hver dag begyndte dagen med i grupperne at holde et "kubusmøde", hvor vi snakkede om, hvad vi havde lavet dagen før, hørte hinanden i lektier og bestemte, hvad den nye dag skulle gå med. Alt dette skulle vi skrive i et rødt beslutningsreferat og et grønt diskussionsreferat, hvor alle ideer og synspunkter kom frem- også dem vi forkastede, og referenterne en rød og en grøn, fungerede som dagens ledere. Hele projektet var baseret på praktiske forsøg, i teorien skulle vi selv regne os frem til alle de tal, vi havde brug for og måtte altså ikke bruge opslagsbøger. Dette blev dog ikke helt overholdt... Projektet skulle i sidste ende munde ud i en rapport på ca. 25-30 A4-sider + bilag.

Vi valgte selv vores arbejdsområde, og vores gruppe blev enige om emnet "Slankekur" - et typisk pigeemne. Vi besluttede os for at undersøge om kuponkatalogernes slankepiller virkelig har så stor en effekt, som det påstås. Her indtraf det første problem allerede, for vi kunne ikke nå at få de bestilte slankepiller hjem, inden projektets start. Vi forsøgte os derfor i diverse helsekostforretninger og lignende, men desværre ville de ikke sælge slankemidler til unge, normalvægtige piger. Først med vores lærers hjælp lykkedes det os at få fat i nogle piller ved navn Kelpasan+. Disse piller, som hovedsagelig bestod af tang, skulle vores to forsøgspersoner indtage 12 stk. af dagligt de næste 14 dage. Den første uge gik med at lave forskellige mere eller mindre indviklede startforsøg og ind imellem dem sørge for at få skrevet nogle af de 25-30 sider. For at se om pillerne havde nogen effekt, blev vi nødt til at gentage alle vores forsøg en uge senere. Dette gjorde at vi fik "lidt" travlt til sidst, da vi jo også skulle skrive en del om de nye resultater.

At have tværfagligt projekt har mange fordele, men også et par ulemper. Det dårlige er f.eks., at det er svært at skelne mellem, hvad der hører til hvilke fag, specielt biologi og kemi blev nemt rodet sammen. Man kan hurtigt komme til at forvente for meget af hinanden, og dette medfører, at der bliver en lidt dårlig atmosfære i gruppen. Det var dog kun en enkelt gang eller to, det gik så galt. Derudover er det hårdt at skulle basere hele sit arbejde på forsøg, især når nogle af dem mislykkes. Heldigvis var der også mange positive ting. Vi lærte meget mere, end vi ville have lært, hvis vi bare havde almindelig undervisning i de enkelte fag. Vi har fået større forståelse for, hvor meget de forskellige fag hænger sammen og kan på den måde bedre sætte de forskellige resultater i perspektiv. Alt i alt har det været en meget lærerig og nuanceret periode, hvor vi både har fået ny faglig viden og lært en del om samarbejde. Hvis du har lidt energi i overskud og en god selvdisciplin, så kan det varmt anbefales.

Maria og Helle 1.x

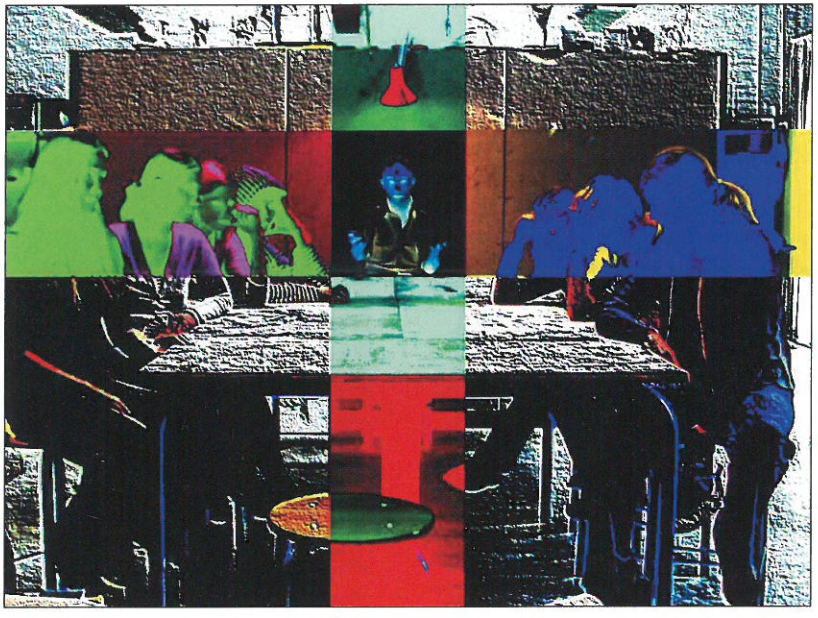

"Den sidste nadver" af Tonni Tingholm Kristensen.

Europaklassen på Morsø Gymnasium

Gymnasium oprettede 1. august år 2000 den første Europaklasse. Dette undervisningstilbud indeholder en udvekslingsrejse til et nordisk land i 1 g, en traditionel studierejse til et centraleuropæisk land i 2.g og en udvekslingsrejse til et sydeuropæisk land i 3.g. Desuden medtænkes det europæiske perspektiv i emnevalget i den daglige undervisning. Tilbuddet gælder kun for sproglige elever.

Baggrunden for at oprette en sådan Europaklasse er den generelle udvikling mod en verden, hvor det internationale samfund i højere grad kommer til at sætte dagsordenen økonomisk og kulturelt. Væsentlige kvalifikationer for at kunne agere i dette internationale samfund er interkulturel forståelse og ikke mindst sprogfærdigheder.

Europaklassens første udvekslingsrejse gik til Norge, nærmere bestemt til Flekkefjord (Flekkefjord Videregående Skole), der ligger ca. to timers kørsel vest for Kristiansand. Flekkefjord er i øvrigt venskabsby med Nykøbing.

Begge skoler er enige om, at besøgene skal bygges op omkring et fagligt indhold, og i år var det fagene biologi, naturfag, dansk og idræt der stod for den faglige profil.
Et centralt tema har været energibegrebet i form energiomsætning i kroppen - praktisk udmøntet i fysiologiske målinger under skiløb i fjeldet - og i form af studier af vandkraftværker og vindmøller. Faget dansk har parallelt med norsk på Flekkefjord Videregående Skole beskæftiget sig med Aksel Sandemoses forfatterskab.

Turen til Norge var opdelt på den måde, at de første dage blev tilbragt på en fjeldlejrskole (Knaben) 3 timers kørsel nord for Flekkefjord. Her stod vi primært på ski og lavede fysiologiske målinger, samtidigt med at vi fik en stor naturoplevelse. De sidste 4 dage var eleverne indkvarteret hos norske værtsfamilier i selve Flekkefjord og omegn, og de fik herigennem et førstehåndskendskab til den norske kultur. Nordmændene havde her lavet et fagligt program, hvor vi besøgte et vandkraftværk, et titaniumbrud, det lokale museum, den lokale avis, borgmesterkontoret og endelig fik vi en byrundvisning.

Efter hjemkomsten var der blandt eleverne stor enighed om, at de med turen til Flekkefjord havde fået en større forståelse for typiske norske livsformer - et resultat af indkvarteringen hos norske familier. Den sproglige gevinst i en international sammenhæng er selvfølgelig mere beskeden, men eleverne fandt faktisk ud af, at norsk på det verbale niveau kan læres i løbet af en uge.

I skrivende stund er 1.b og de involverede lærere ved at planlægge nordmændenes genbesøg her i Nykøbing.

Asger N. Kristiansen

Pause på skituren. Foto: Asger N. Kristiansen.

For skolen - eller for livet?

Den professionelle lærer anno 2001

Masteruddannelse for gymnasielærere

Alle de nye krav til lærerne, som gennemgås i Vibekes Sørensens artikel side 7, har synliggjort behovet for pædagogisk efteruddannelse, ja måske endda videreuddannelse af gymnasielærerne. Folkeskolen har i mange år haft deres lærerhøjskole og deres forskningsinstitut, i dag tilsammen Danmarks Pædagogiske Universitet. Efter en del års ihærdigt forarbejde lykkedes det for et par år siden at starte Dansk Institut for Gymnasiepædagogik (DIG) på Syddansk universitet. Her startede sommeren 1999 18 Ph.D. - stipendiater med støtte fra de enkelte amter.

Hertil kom så i sommeren 2000 deres hidtil største projekt, nemlig starten på en masteruddannelse i gymnasiepædagogik med 157 deltagere. Masteruddannelser findes inden for mange områder i samfundet. Fælles for dem er, at de på enestående vis er en vekselvirkning mellem forskningsbaseret teori og den praksis, de studerende står i ude i hverdagen. De studerende passer deres arbejde og følger så ved siden et studium svarende til 1 fuldtidsårsværk fordelt over 3 år. I Viborg Amt tog man den fremsynede beslutning at ville støtte 2 masterstuderende pr. skole - 1 med speciale i IT - pædagogik og 1 med speciale i almenpædagogik. Ud over disse linjer findes der studievejledning, fagdidaktik og ledelse. Viborg amt har nok givet den mest favorable ordning af alle amter. Hatten af for det. Fra Morsø gymnasium deltager Ebbe Rasmussen med IT - pædagogik og undertegnede med almenpædagogik.

Hvordan er vore erfaringer så efter det første år? De 2 første semestre har været en fælles introduktion for alle linjer. De har omhandlet det, man kan kalde skolens kulturkoder og i foråret læringsteorier og deres brug i praktisk undervisning. Ud over en ugentlig undervisningsaften på Hadsten gymnasium afsluttes hvert semester med en større skriftlig opgave, i kommende semestre suppleret med en mundtlig eksamen. Uddannelsen har selvfølgelig haft sine børnesygdomme med studieordninger, der ikke var færdige, da vi startede, og for dårlige oplægsholdere ind imellem. Men de overskygges langt af de mange gode og grænsesprængende oplevelser, vi også har haft, af de gode dialoger med fremsynede kolleger, også fra de erhvervsgymnasiale uddannelser, og studieledelsen søger da også at rette på begynderfejlene.

Personligt suger jeg til mig af teori, som kan sætte hverdagen i perspektiv og give visioner, forhåbentligt også til pædagogikken på Morsø gymnasium. Men det er også hårdt, især når opgaveskrivning presser sig på. Men alt i alt betragter jeg det som en gave at få lov til at blive studerende igen, vel og mærke studerende i noget umiddelbart anvendeligt. Efter sommerferien splittes vi så ud i vore specialer.

Kompetence - et eksempel på et masterprojekt efteråret 2000

For mit vedkommende har første semester drejet sig om et af tidens "hurraord" - kompetence. Det virker som om alle skal bruge det ord, i alt fald når man skal accepteres i de pædagogiske parnasser. Men samtidigt virker det også, som om ordet hos den enkelte ikke er defineret. Enten bruger enhver debattør et langt indledningsafsnit til et forsøg på indkredsning eller også definerer man det slet ikke. Undertiden aner man en vis sammenblanding med kvalifikation og ikke mindst almendannelse.

Tilsyneladende er det OECD som først introducerer begrebet i sine programmer og herfra går det efter ca 1997 hurtigt med at anvende begrebet i Danmark. Overalt fra nationale udviklingsprogrammer og bekendtgørelser til Dansk Arbejdsgiverforening og ikke mindst Gymnasieskolernes Lærerforening og debatten i medlemsbladet bruges ordet med den største selvfølgelighed.

Det korte af det lange er, at det er et nyt begreb. Kvalifikationer har med faglighed at gøre - alt det, som kan måles og vejes. Kompetencen er så bemestringsniveauet, underforstået holdninger, fortolkninger og erfaringer: "Et er søkort at forstå, et andet skib at føre", og endelig er almendannelsen så udviklingen af en personlig myndighed. Slagordsagtigt

Gorm Molbæk-Steensig og Lars Henrik Troelsgaard, 3.y.

kan man sige:" Det jeg kan, det jeg ved og det jeg er". Kun kvalifikationsniveauet kan man reelt undervise i - de to andre kræver aktiv "læring". Elevernes potentialer kan kun udvikles i et samspil mellem elever og lærer. Hvad angår begrebet dannelse ligger det efter min mening helt uden for en dansk skoles område, da det er noget som alle i en persons opvækst er en del af. Lidt forenklet kan man sige, at kompetence er noget man har, fordi man ved noget og gør noget, der lever op til udfordringerne i en given situation. Det er klart, at der kan opstå uenighed f.eks på en skole, når det så skal konkretiseres, hvilke kompetencer, man ønsker eleverne skal ud i samfundet med. Især stritter alting på en lærer, når flertallet af meningsdannere også kræver, at det skal være muligt at evaluere kompetencerne, og OECD har faktisk udviklet et sindrigt evalueringssystem, som tilgodeser også danske unges kompetencer. Min frygt er, at når vi også skal til at bedømme mere personlige kompetencer kan vi ende i den mest autoritære form for pædagogik, hvor lærerne også bedømmer elevernes personlighed. Den autoritære lærer kører nemlig på manden fremfor på bolden.

Indtil vi finder et mindre forslidt og belastet ord, må vi bruge ordet kompetence for den reelle erkendelsesudvidelse, der ligger i at gå væk fra det snævre kvalifikation. Hvordan vi vil gøre det på Morsø Gymnasium må blive emnet for en diskussion, bl.a. på pædagogiske dage næste år. Jeg mener ikke, at vi kommer uden om at finde et vist fodslag på det område. Vi uddanner unge både til en studentereksamen, men så sandelig også til de videre studier og livet i samfundet i det hele taget. Både for skolen - og for livet!

Bente Noe

Se også kompetenceskemaet på næste side. Skemaet er lånt fra Gymnasieliv, maj 2001. Det er fremstillet af Vibeke Brock fra Viborg Amtsgymnasium og HF. Hun understreger i sin artikel, at der er tale om et idékatalog for klassens lærere.Det er usandsynligt, at en klasse vil arbejde med alle kompetencerne. Realistisk set vil mange af kompetencerne slet ikke blive præsenteret i en given klasse.

Skemaet viser en given klasses hidtidige arbejde med kompetencer.

A-kompetencerne kan opfattes som almene kompetencer, som enhver elev/studerende må have kendskab til og tilegnet sig i videst mulig omfang.

B-kompetencerne er sammen med A-kompetencerne vigtige og/eller nyttige kompetencer i den enkelte elevs arbejde for at dygtiggøre sig.

C-kompetencerne er sammen med A- og B-kompetencerne vigtige/nyttige kompetencer i den enkelte elevs arbejde på at dygtiggøre sig i og sammen med en gruppe.

Vedrørende kompetence	trænet	vedligeholdt	uddybet	tilegnet
A-KOMPETENCER				
respekt for andre/andres synspunkter				
engagement i undervisning/læring				
nysgerrighed og "gå-på-mod"				
undgåelse af forsinkelser/forsømmelser				
evne til at give og modtage kritik				
kendskab til kognitive niveauer, ex.:Bloom's				
ansvar for egne videnstilegnelse				
B-KOMPETENCER				
mundtlig lektiforberedelse				
skriftlig lektiforberedelse				
forståelse af opgaveformulering				
opgaveløsningsteknik				
forståelse af tabeller				
forståelse af grafik/kurver				
notateknik i forbindelse med undervisning				
memoreringsteknik				
evne til at undre sig og stille spørgsmål				
informationssøgning med litteratur/IKT				
informationssøgning ved undersøgelse/eksperiment				
kildekritik og valg af kvalitetsinfo				
problemformulering				
belysning af problemstilling				
formulering af arbejdshypotese				
testning af hypotese				
kendskab til induktiv metode				
kendskab til deduktiv metode				
kendskab til lineær tænkning				
kendskab til kreativ medtænkning				
brug af IKT ud over tekstbehandling				
brug af kildekritik i bred forstand				
benyttelse af forskellige skriftlige udtryk				
benyttelse af forskellige mundtlige udtryk				
benyttelse af andre kunstneriske udtryk				
C-KOMPETENCER				
gruppearbejde				
mødeledelse, referering og logbogsføring				
brug af del-og-stjæl prodedurer og coaching				
tværfagligt/interdisciplinært arbejde				
evne til at se sig selv i en gruppecentreret situation				
evaluering af gruppes faglige kompetence				
evaluering af samarbejdsprocesser				
stillingtagen til eksamensformer, der inddrager C-kompetencer				

YRSA

Gitte: YRSA har været en god hjælp til både skole og fritid - den binder ligesom klassen sammen.
Her kan man sige sin mening uden de store problemer.

I 1y kører et forsøg understøttet af undervisningsministeriet, hvor lærere og elever bruger et såkaldt konferencesystem til lektiehjælp, udveksling af oplysninger, processkrivning, projektstyring mm.
Et konferencesystem er en slags elektronisk opslagstavle, hvor alle der har fået adgang til at se med kan skrive og læse indlæg sendt via e-mail. En besked sendt til konferencen kan altså læses af alle klassens elever og lærere. På den måde kan en besked hurtigt komme frem til alle. Ved at kigge under "historie" kan man også se, hvem der rent faktisk har læst et dokument, hvilket yderligere er med til at gøre systemet anvendeligt til undervisning. Vi døbte hurtigt konferencen YRSA, og opdelte den i 4 underkonferencer, én for hvert af fagene dansk, engelsk, fysik og matematik. Flere fag har siden taget konferencesystemet i brug. Det skal her bemærkes, at alle klasser på Morsø Gymnasium har en konference, der også bliver brugt, men for 1y's vedkommende er brugen bevidst blevet styrket væsentligt.

Rikke: Har vi en opgave i f.eks. fysik, vi er lidt i tvivl om, kan vi lige skrive en kort besked til Kurt om, hvad problemet er, og få et svar af ham.
Det er dejligt, at vores danskomlægning foregår på YRSA.
Skal vi give hinanden respons på en stil eller andet, er det godt, at vi kan gøre det over YRSA, så man kan gå og tænke over, hvad man vil sige og hvordan...
Jeg håber, vi har YRSA til næste år også.

De fire fag har udnyttet YRSA på forskellig måde. I matematik og fysik har det primært været spørgsmål til lektien. I dansk er YRSA brugt til procesorienteret skrivning. Eleverne skal sende udkast til deres stile og give hinanden kritik.

For at give et indblik i brugen af YRSA vil der i det følgende være kort beskrivelse af en anvendelse i faget engelsk. I engelsk har der praktisk taget ikke været nogen lektiehjælps-aktivitet på konferencen. Vi har imidlertid haft god brug af systemet til gruppe-afleveringer og nogen brug til lektier og planlægning af timer; men den store samlede brug har været i forbindelse med det såkaldte flex-system.

Mona: Jeg synes, det er dejligt at have YRSA, for så kan man altid spørge om noget, når man sidder hjemme og laver lektier.
Hvis man er syg, kan man jo også spørge over YRSA, hvad man har for.
I alle fag lægger lærerne også ind, hvad vores afleveringer er, og det er dejligt, at man kan gå ind og se det, hvis man evt. har glemt det.

Vi valgte at arbejde med Animal Farm, en god gammel klassiker, skrevet 1945 af George Orwell. I romanen, som er på ca. 100 sider opdelt i 10 lige lange kapitler, beskriver forfatteren den russiske revolution og den efterfølgende Sovjetunions udvikling ved hjælp af historien om en gruppe dyr, der tager magten på bondegården og omdanner den til Dyrenes Gård.

Vi "lagde billet ind" på en flex-blok i uge 4 og på to dage i den til uge 6 planlagte flex-uge. Eleverne blev bedt om at se efter i YRSA/ENG først i uge 4. Mandag var der i lærerens dueslag lagt noget tekstmateriale om den russiske revolution og dens hovedpersoner, og tirsdag blev de over konferencen bedt om at hente dette. Onsdag kunne spørgsmålene, der skulle behandles i forbindelse med disse baggrundstekster læses på konferencen, så eleverne havde dem til forberedelsen til torsdag.

Stefan: Det ville have været rart, hvis alle udleverede opgaver/tekster blev "smidt op" på YRSA.
Rart med lektiehjælp online. God til respons.Alle fag burde være repræsenteret.

I weekenden før flex-ugen, hvor vi havde fået tildelt onsdag og torsdag, sendte jeg programmet for flex-dagene. Det overordnede mål var, at alle havde grundig indsigt i 2 af de 10 kapitler. Disse meget intensivt læste kapitler kan bruges som eksamenspensum ved en eventuel afsluttende eksamen i engelsk. Derudover skulle klassen inddeles i grupper, som hver tog sig af endnu et kapitel intensivt. De øvrige kapitler,

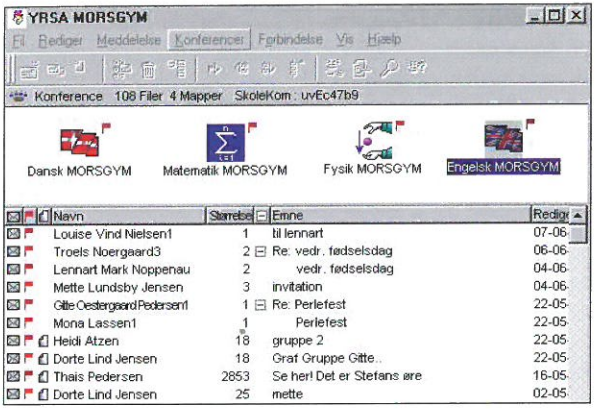

som altså ikke var læst af alle ved flex-dagenes start, skulle man selv læse, enten efter den obligatoriske opgave var løst, eller på et senere tidspunkt. De andre gruppers arbejde med de enkelte kapitler skulle så være til støtte ved denne læsning.

Instruksen lød altså: Alle læser intensivt kap. 2 og 10.
Desuden får otte af de ti grupper et kapitel tildelt, som også skal forberedes intensivt af gruppen. Onsdag morgen har alle altså læst kap. 2 og 10, og otte grupper har desuden læst ét af de øvrige. Hver gruppe medbringer mindst et sæt engelske ordbøger.

Herefter følger inddelingen i grupperne.
Opgaven er:

1. Skriv på engelsk på computeren i Word tekstbehandling et kort referat af jeres kapitel.
2. Besvar - på engelsk - de spørgsmål, der er stillet til kapitlet. I henter spørgsmålene på YRSA/eng, stilet til jeres gruppe som vedhæftet fil. Skriv svarene ind efter hvert spørgsmål, markeret med kursiv.
3. Lad MK (lærer) rette og kommentere jeres besvarelse.
4. Efter godkendelsen sørger I for, at jeres resultater bliver overgivet korrekt via YRSA til "sammenfletningsgruppen", som så til sidst har et dokument med behandling af alle 10 kapitler.

Efter at denne instruks var gået ud, og før flex-dagene, var der et par forespørgsler på konferencen, én om en manglende tekst, og en anden om, hvem i gruppen der tog hvilken ordbog med. Men ellers havde eleverne alle kigget på de spørgsmål, der var sendt til dem og forberedt sig.

Adam: Det er meget praktisk, hvis man har glemt at skrive nogle lektier op; så kan man bare se, hvad det er.

Programmet blev afviklet meget tilfredsstillende efter planen. Grupperne arbejdede godt; man sad afslappet ved computerne og diskuterede og formulerede svarene. Nogle var hurtigere færdige med deres gruppearbejde end andre; men da det var nemt at kontrollere produktet - altså at læse elevernes tekster på konferencen - var der en vis sikkerhed for et ensartet slutprodukt. Når eleverne havde sendt deres bidrag, gik de i gang med individuel læsning af de resterende kapitler. Omkring middagstid torsdag lå der på konferencen et færdigt dokument med resumé og analyse og fortolkning af hele Animal Farm. Da der i klassen er enkelte elever, som ikke har internet-adgang derhjemme, blev der lavet en papir-version; men dette vil formodentlig være unødvendigt om kort tid.
Et lille projekt, som blev afviklet nemmere end ellers ved hjælp af YRSA!

Iben: Jeg synes, at det er en god ide med konferencesystemet. For eksempel behøver vi ikke at have dansk omlægning på skolen, vi kan bare nøjes med at skrive/lægge nogle ting ind på Skolekom derhjemme.Altså giver det mere fritid. Samtidig er det muligt for alle i klassen at læse det, man skriver. Nogen synes måske, at det er lidt ubehageligt, men jeg tænker stort set ikke over det. Hvis man sidder hjemme med en opgave eller en aflevering, kan man søge hjælp på YRSA ved at stille spørgsmål til sine lærere!

Merete Krarup og Bente Skibsted

Grønne diskussioner

Uanset hvor eleverne kommer fra, drejer det sig om, at der bliver formidlet så meget viden og udviklet så relevante færdigheder som muligt. Når der er elever på de forskellige moduler i landbrugsuddannelsen, skal der undervises meget i de enkelte faglige områder - og helst uden for meget alment blandet ind. Det er anderledes med eleverne på Grøn Linie. Kan de komme til at diskutere landbrugets placering i samfundet, gør de det - og det er i orden.
Der skal dog også være plads til det faglige i timerne. Eleverne har kendskab til mange emner på forhånd - og mange flere får de kendskab til i løbet af tiden på landbrugsskolen.

Der er stor forskel på holdene, men fælles for alle er, at interessen for landbrug er der. Som en tidligere elev har udtalt: "Man skulle ikke have lov at udtale sig om landbrug hvis ikke man har været på Grøn Linie." Det er en noget kategorisk udtalelse, som sikkert skulle bruges i en debat om landbruget og samfundet.

Eleverne på Grøn Linie har i nogle tilfælde en anden synsvinkel på landbrugets rolle i samfundet. Det giver en anderledes diskussion om de forskellige emner, og det er også med til at lærerne på Morsø Landbrugsskole skal forberede sig på en anden måde end til de andre elever, der er på skolen.
Landbrug interesserer alle sig for, fordi det er til at følge med i hvad der sker på markerne. (Somme tider kan man også lugte, hvad der sker på landet).

Det er straks sværere at forestille sig, hvad der sker i staldene, fordi der sjældent er direkte adgang dertil. Heldigvis er der mange landmænd, der er meget interesserede i at fremvise deres besætning og få en dialog i gang.

Eleverne på Grøn Linie er gode til at få den slags debatter i gang, og det er så op til lærerne at holde debatten på et sagligt niveau. Det lykkes også som regel. Dermed får eleverne bedre forudsætninger for at deltage i den til enhver tid standende debat om landbruget og dets produktionsformer med en viden om, at forholdene ofte er mere komplicerede, end diverse medier vil gøre det til.

På landbrugsskolerne foregår der også en debat med vore andre elever, og kan vi være med som formidlere af kontakten og sørge for et godt samarbejde, er meget gjort.

Vi tilbyder eleverne på Morsø Gymnasium undervisning i kvæg, svin, teknik, økonomi og planter for at give nogle unge, der måske ikke har så meget med landbrug at gøre, en bredere viden om landbruget. Det er en viden, som forhåbentlig kan bruges på et senere tidspunkt. En del af eleverne ønsker et læse videre på Landbohøjskolen eller et af universiteterne, og der kan den viden de har fået på Morsø Landbrugsskole godt bruges som grundlag. Nogle få ønsker at fortsætte med landbrugsuddannelsen på modul 2 efter en praktiktid. Resten vil blot gerne have noget mere viden om landbruget.

Det er flot at nogle elever på Morsø Gymnasium hvert år vælger Grøn Linie. Det viser, at unge mennesker i dag ikke vil lade tingene passere uden at tage stilling til dem. De vil derimod gerne deltage i de debatter, der føres på de forskellige områder - her landbrug - og det er tegn på en sund samfundsudvikling.

Jørgen Bruun Christensen, Morsø Landbrugsskole

Foto: Jørgen Bruun Christensen.

Anderledes oplevelser på "landeren"

Ærlig talt ved jeg ikke, hvorfor jeg dengang i 1. g valgte at gå på grøn linie for samtidig at sige farvel til 3 uger af min sommerferie, tre dage i efterårsferien og et par fredagscafeer samt fredag eftermiddag i efteråret.

Jeg kommer fra et lille hobbylandbrug og ved derfor lidt om landbrug. Jeg har altid haft en vis antipati imod de store landbrug, hvor alt bliver større og større, og formålet er at tjene flest mulige penge.

Efter et år som grøn linie elev kan jeg kun sige en ting: Vi har det kanonsjovt. Ugerne i sommerferien er faktisk sjove, hvor mærkeligt det end lyder. Undervisningen kan dog være lidt kedelig, men det er hurtigt glemt efter lidt hyggesnak på værelserne og en tur i bowlingcenteret, arrangeret af landbrugsskolen.

Da jeg som sagt kun har gået på grøn linie ét år, kan jeg kun fortælle om halvdelen. Vi har haft meget undervisning i maskinhallen, hvilket er meget sjovt. I disse timer har vi taget en sprøjteprøve, hvor alle bestod - efter et par omprøver.Tiden er også gået med at svejse lidt her og der, og min store frygt var svejseprøven, men det slap vi alle heldigt fra. Jeg har svejset et par ting, men min far var ikke videre begejstret, da jeg overrakte de selvlavede gaver.

Svin har vi også haft om. Denne undervisning har fået mine øjne op for mange ting. Efter svineundervisningen på "landeren", må jeg sige, at min viden og forståelse er blevet større, og min negative opfattelse af de store svinefarme er blevet en smule reduceret.

Nå, det var nok om undervisning, for hvad der virkelig har noget at sige på "landeren" er de andre på holdet. I år har

Foto: Jørgen Bruun Christensen.

sammenholdet været godt, og alle kommer med et smil på læben, når vi mødes - ikke bare til undervisningstimerne på landbrugsskolen, men også en lørdag aften, før turen går til byen, en telttur på en campingplads om sommeren og i et luksussommerhus i Løkken om vinteren.

Jeg er glad for at have valgt grøn linie. Jeg mener det er vigtigt at vide noget om landbrug, da det jo fylder en hel del af landskabet i Danmark og ikke mindst på Mors. Diskussionen går og vil altid gå om landbruget, og vil man være med i den, må man have noget viden.

Jeg vil sige tak for et godt år til landbrugsskolen og ikke mindst til de grønne elever, der afslutter eksamen til juni. Det har været et kanonår, med en dejlig modtagelse sidste år i juni og godt sammenhold året igennem.

Mathilde Boesen 2.y

Interview med Rektor

Morsø Gymnasiums pædagogiske profil

Hvorfor er der oprettet en Europaklasse og en IT-klasse på Morsø Gymnasium?

Europaklassen først: Den internationale dimension er væsentlig i forbindelse med gymnasieundervisningen. Vi har i mange år arrangeret studierejser til forskellige destinationer i Europa. Det specielle ved Europaklassen er, at vi her i ganske særlig grad sætter focus på det internationale - såvel det nordiske som det kontinentalt europæiske. Det skal understreges, at der ikke blot er tale om et udvidet rejseprogram. Der er en hel masse pædagogik blandet ind i det. Da vores elever var i Norge og ligeledes i forbindelse med genbesøget blev de to elevgrupper - norske og danske - undervist sammen. Endvidere lægger vi vægt på, at der er elektronisk kontakt mellem vore elever og de udvekslingsklasser, de kommer i berøring med. Det er min klare vurdering, at vi med europaklasseinitiativet giver de berørte elever en ekstra dimension i deres gymnasietilværelse, men herudover har Morsø Gymnasium i det hele taget stor fornøjelse og udbytte af de intensiverede internationale kontakter.

Hvad IT-klassen angår: IT indgår i alle fag i alle klasser i dag. I årene fremover vil brugen af computere og Internet yderligere blive intensiveret. Den klassiske undervisning er under forvandling bl.a. p.g.a. IT-anvendelsen. Men hvorfor lave en speciel IT-klasse, når situationen er, som den er ? Jo, jeg forestiller mig den specielle klasse som en pioner-klasse på området. De lærere, der er sat på klassen, har et specielt ønske om at arbejde med IT i deres undervisning, i form af hjemmesider, Internetsøgning, elektronisk opgaveaflevering og lektiehjælp. De erfaringer, der gøres med IT-klassen, vil på sigt komme hele skolen til gode.

Igennem de sidste 3 år har vi haft lærerteams i 1.g-klasserne. Hvilken betydning tillægger du dem?

Jeg mener der er tale om en afgørende og positiv nydannelse. Jeg sagde før noget om, at det er vigtigt at eleverne lærer at arbejde konstruktivt sammen. Det er i høj grad lærerteam'et, der introducerer forskellige samarbejdsformer. Og i sig selv er det givende, at eleverne oplever en gruppe lærere, der bevidst trækker på samme hammel. Der er i det meget fagligt orienterede gymnasium en oplagt fare for, at skoledagen fremstår noget atomiseret. I én undervisningsblok er det fysik, i den næste er det dansk, og så er der pludselig idræt på skemaet. Hvor er sammenhængen? Det er en pædagogisk opgave for lærerteamet at skabe sammenhæng i elevernes skolehverdag. Men herudover er det også team'et, der tager hånd om, hvad der måtte opstå af konflikter i klassen. Endelig kan der være overgangsproblemer fra folkeskole/efterskole til gymnasium, som team'et prøver at løse. Alt i alt: skolen har stor gavn af lærerteamordningen.

Hvad mener du om den nye overenskomst?

Ja, den har tvungent os til at tænke i nye baner. Hvad arbejdstiden angår, skal vi nu afsætte tid til alle opgaver. Tidligere var situationen kort fortalt den, at der udover undervisningen var en række opgaver, som lærerne i fællesskab sørgede for blev løst. Løsningen af de konkrete opgaver gik på skift blandt lærerne, og alle fik stort set den samme tidstildeling. Nu skal tiden nøje afmåles til hver enkelt opgave. Det giver en masse administrativt bøvl, og alle bliver meget nøjeregnende med at tælle timer og minutter. Så engang imellem kunne man godt ønske sig, at tiden blev skruet tilbage til den gamle måde at organisere tingene på. Men på den anden side er der da også fordele ved det nye system. I det øjeblik en lærer får overdraget en opgave, kan han/hun være sikker på, at der er tildelt tid til opgaveløsningen.

Den nye overenskomst har som bekendt også en lønside. En stor del af lønsummen vil fremover falde i form af funk-

tions- og kvalifikationsløn. Den enkelte lærers løn vil derfor i mindre grad end tidligere være anciennitetsbestemt. Det er min vurdering, at vi i Viborg Amt og konkret på Morsø Gymnasium er ved at få os forhandlet frem til nogle meget fornuftige principper for tildeling af ny løn.

Hvordan vurderer du arbejdsmiljøet på Morsø Gymnasium?

Den fysiske side af arbejdsmiljøet kan man gøre noget ved. Bygnings- og inventarmæssige forbedringer kan fjerne de risici, der måtte være forbundet med at være ansat eller være elev på skolen. Det er noget mere problematisk med det psykiske arbejdsmiljø. Morsø Gymnasium er efter min bedste overbevisning en god arbejdsplads for såvel elever som lærere og andet personale. Men der er naturligvis problemer - det vil der vel altid være på en arbejdsplads. Ofte er det problemer, der kommer udefra. Vi kan forestille os en elev, der er kommet i klemme familiemæssigt og socialt. Skolegangen med krav om konstant arbejdsindsats kan givetvis være med til at forstørre problemerne. Vi gør meget for at støtte sådanne elever. Lærerne generelt er opmærksomme på, hvad der rører sig i klasserne. Studievejlederne bruger meget af deres tid på at tale med og støtte elever, der vantrives. Endvidere har vi en glimrende psykolog tilknyttet amtets 6 gymnasier. Men til tider må vi give op. Og det er trist, når elever dropper ud af skolen, fordi situationen er blevet for broget for dem. Heldigvis er det sjældent det sker.

Hvad lærerne angår, er der ingen tvivl om, at den nye overenskomst har haft en negativ effekt på arbejdsmiljøet. Den individualiserende måde at tænke arbejdstid på er fremmed for en lærerkultur. Og hertil kommer så de ændrede honoreringsprincipper med funktions- og kvalifikationsløn.

Der vil gå nogen tid, før man har vænnet sig til alt det nye. Jeg ser det som en væsentlig ledelsesopgave at få afdramatiseret tingene og bidrage til at genskabe det gode arbejdsmiljø og dermed modvirke de stressfaktorer, som er forbundet med den nye overenskomst.

Hvilke pædagogiske visioner har du for Morsø Gymnasium?

Jeg vil starte med at sige, at enhver pædagogisk strategi skal have eleven i centrum. Vi driver skole for elevernes skyld og ikke for at ride en eller anden pædagogisk kæphest. Eleverne skal have en masse ud af skolegangen - både fagligt og menneskeligt. Det skal gøre en forskel at have tilbragt 3 år på gymnasiet. Set i det lys er der for mig at se to hovedsigter med den undervisningsmæssige praksis. På den ene side skal vi styrke eleven individuelt. Selvstændighed, personlig stillingtagen, ansvarsbevidsthed, faglig indsigt, iværksætterlyst er væsentlige kodeord i den sammenhæng. Her har vi en masse erfaringer. Vi forlanger af vores elever, at de laver lektier, og sværhedsgraden bliver i løbet af de 3 år større og større. Og i gymnasietiden skal der afleveres mange skriftlige opgaver, hvor eleverne udfordres til at yde noget selvstændigt - intellektuelt og fagligt. På den anden side er det gymnasiets opgave at styrke elevernes lyst og evne til at arbejde sammen. I det videregående uddannelsessystem og i en række forskellige jobfunktioner siden hen i livet spiller en gruppebaseret projektarbejdsform en afgørende rolle. Det prøver vi at tage højde for i gymnasiets undervisning. Eleverne skal erfare, at der er opgaver, der bedst løses, når man løfter i flok. Derfor spiller gruppearbejde, projektarbejde og tværfaglighed en stor rolle i dagligdagen på gymnasiet. Mine pædagogiske visioner for Morsø Gymnasium kan på den baggrund formuleres meget enkelt: det skal være en skole, hvor eleverne i et kreativt og spændende fagligt miljø bliver stimuleret til at udvikle sig personligt - som selvstændige individer, der formår at arbejde sammen. Vi skal formå til stadighed at forfine de pædagogiske midler, vi bruger for at nå den overordnede målsætning. Heri består den spændende udfordring i at være rektor og lærer på et gymnasium.

Interview ved Bent Lykke Jensen

Skolens personale

JD
Jens Peter Diget
Bellisvej 10
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 43 89

(Fysik, matematik, naturfag, datalogi)

VJ
Helle-Vibeke Jacobsen
Valmuevej 18
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 18 77

(Fransk, latin)

JA
Jette Anker-Møller
Bygvænget 2
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 48 56

(Engelsk, dansk)

MH
Martin Horsted
Soelbergsvej 21
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 35 72

(Engelsk, fransk, italiensk)

PJ
Poul Erik Jacobsen
Valmuevej 18
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 18 77

(Fransk, latin, boginspektor)

LE
Lene Eg
Rolstrupparken 24
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 39 93

(Fysik, matematik, naturfag)

TH
Tove Hylgaard
Tordenhøjsvej 14
7950 Erslev
Tlf. 97 74 11 27

(Biologi, teknikfag, psykologi)

AB
Anders Bach Jensen
Høstvej 8
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 71 00 66

(Religion,historie oldtidskundskab, rektor)

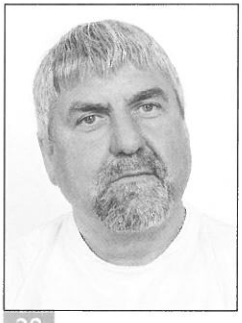

JC
Jørgen Bach Christensen
Munkegade 24
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 71 03 69

(Historie, idræt)

IH
Inge Marie Høgh
Stenbjergvej 34,
Nørhå
7752 Snedsted
Tlf. 97 93 46 91

(Dansk, idræt)

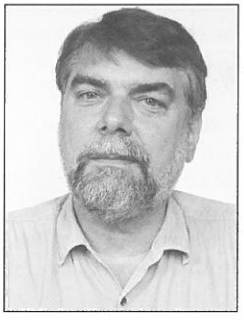

BL
Bent Lykke Jensen
Bangsgade 12
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 06 65

(Samfundsfag, dansk)

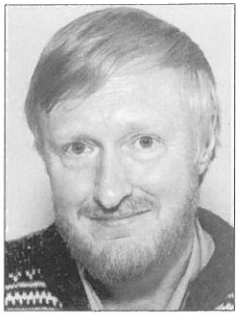

HJ
Hans O. Jensen
Refshammer
Havevej 10
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 35 33

(Samfundsfag, historie, erhvervsøkonomi)

MK
Merete Krarup
Skivevej 18, Selde
7870 Roslev
Tlf. 97 59 63 35

(Engelsk, tysk)

LL
Lauge Larsen
Refshammervej 32
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 48 90

(Samfundsfag, geografi studievejleder)

UJ
Uffe Jensen
Grønnegade 26,1
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 39 47

(Tysk, oldtidskundskab)

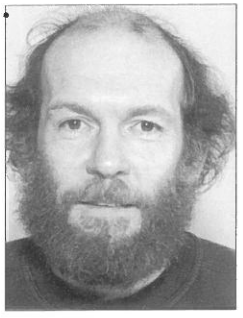

LK
Leif H. Kristensen
Dalvænget 6
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 48 62

(Kemi, fysik, naturfag, teknikfag)

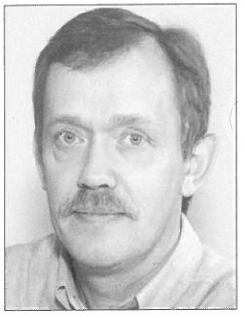

CM
Christian Madsen
Ahornvej 1
Glyngøre
7870 Roslev
Tlf. 97 73 18 26

(Matematik, datalogi)

BS
Bente S.
Jespersen
Fjordvej 31
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 33 11

(Engelsk, dansk)

AK
Asger Kristiansen
Kølsenvej 57
8831 Løgstrup
Tlf. 86 64 31 17

(Geografi, idræt, erhvervsøkonomi)

BM
Peter Balslev
Madsen
Fjordvej 31
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 33 11

(Dansk, billedkunst,drama)

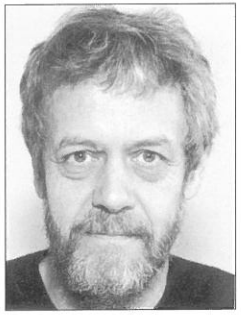

OJ
Ole Johansen
Skolebakken 39,
Sundby
7950 Erslev
Tlf. 97 74 63 21

(Historie, samfundsfag, religion, italiensk)

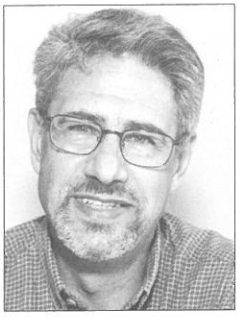

JL
Jan Juul Larsen
Kornblomstvej 2
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 23 17

(Biologi)

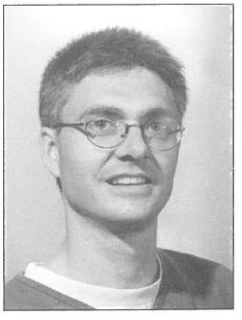

HM
Helge Marcussen
Vibevænget 23,
Breum
7870 Roslev
Tlf. 97 57 67 67

(Matematik, fysik, naturfag)

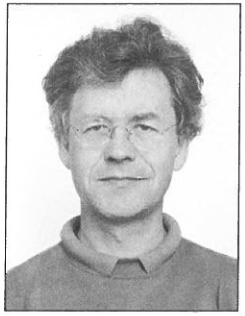

PM
Per Mikkelsen
I.C.Hindingsvej 7
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 49 01

(Dansk, billedkunst, design, datavejleder)

MP
Mogens Pedersen
Petuniavej 220
7800 Skive
Tlf. 97 51 33 12

(Dansk, tysk)

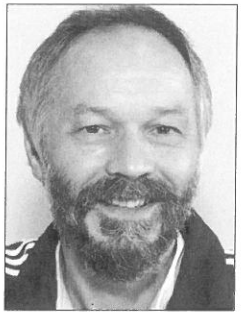

RV
Holger Riis-Vestergaard
Granvej 47
Glyngøre
7870 Roslev
Tlf. 97 73 15 84

(Biologi, kemi)

BN
Bente Noe
Holbergsvej 15
8800 Viborg
Tlf. 86 62 72 10

(Religion, historie, inspektor)

AO
Anne Marie Overbeck Petersen
Fasanvej 29
7900 Nykøbing M

(Engelsk, idræt)

LO
Lotte Schou
Dalvænget 20
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 71 19 92

(Dansk, historie)

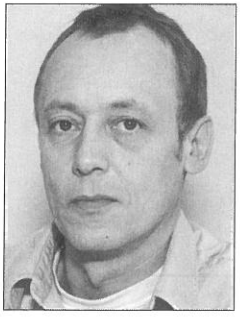

OP
Christian Ole Pallesen
Dalvænget 20
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 71 19 92

(Musik, drama)

CP
Claus Pindstrup
Valmuevej 6
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 49 98

(Engelsk, dansk)

VS
Vibeke Sørensen
Høstvej 10
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 44 11

(Dansk, billedkunst)

MA
Margit Pedersen
Refshammervej 32
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 48 90

(Fransk, idræt, inspektor)

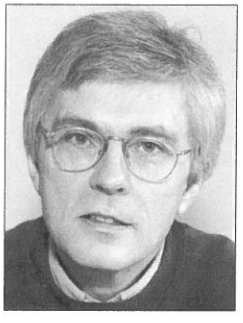

ER
Ebbe Rasmussen
Østergade 64
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 71 05 20

(Dansk, idræt, tysk)

ET
Karin E. Thomsen
Vårvej 10
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 48 66

(Matematik, fysik, naturfag)

KS
Kurt
SonneThomsen
Staghøjvej 17,
Frøslev
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 74 44 10

(Fysik,matematik,
naturfag, ledende
inspektor)

PØ
Peter Riis
Østergaard
Solvangsallé 1c,
1.sal
7800 Skive
Tlf. 97 51 00 15

(Fysik, matematik)

SP
Kirsten
Spanggaard
Granvej 65
Glyngøre
7870 Roslev
Tlf. 97 73 13 26

(Sekretær)

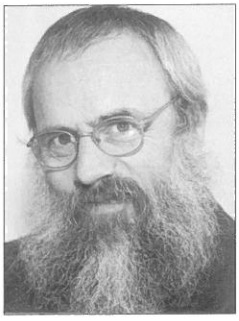

KT
Kjeld Thorsen
Næssundvej 461
7960 Karby
Tlf. 97 76 12 14

(Historie,
oldtidskundskab,
religion, filosofi)

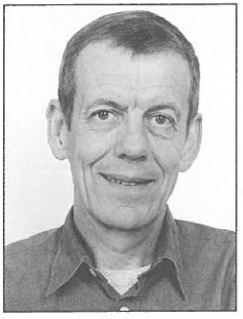

FØ
Frans Kappel Øvre
Vårvej 10
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 48 66

(Matematik,
filosofi)

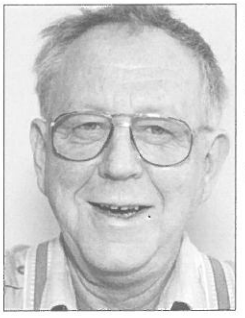

Hans Jørgen
Nielsen
Lupinvej 46
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 33 65

(Pedel)

PU
Peter Ubbesen
Lodbjergvej 32
7770 Vestervig
Tlf. 97 94 83 12

(Musik)

Conni B.
Christensen
Granskovvej 5
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 71 04 90

(Bibliotekar)

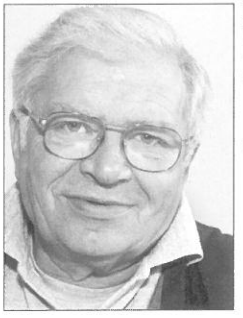

Kurt Pedersen
Præstbrovej 81
7950 Erslev
Tlf. 97 74 18 32

(Pedelmedhjælper)

MV
Marianne Villaume
Refshammer
Havevej 10
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 35 33

(Musik, fransk)

EP
Elisabeth Pilgaard
Fåruphusevej 14 A
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 12 88

(Sekretær)

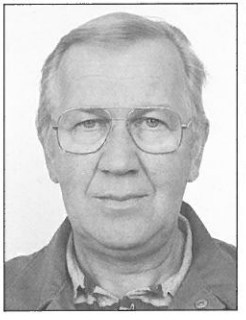

Gunnar Bach
Damgaard
Høstvej 16
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 71 11 28

(Pedelmedhjælper)

Birthe Nielsen
Markedsgade 47c
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 71 10 74

(Kantinen)

Rikke Hosneara
Pedersen
Fælledvej 10
7900 Nykøbing M
Tlf. 97 72 05 95

(Kantinen)

Personalia

Den 1.8.00 forlod Lisbeth Østergaard og Jens Andersen skolen.
Den 1.2.01 holdt Mette Kjelstrup fra kantinen og blev erstattet af Rikke Hosneara Pedersen.
Den 1.8.01 stopper Peter Ubbesen og Peter Riis Østergaard og pedelmedhjælper Gunnar Bach Damgaard på skolen.

Niels Klærke Bislev, 3.a.

DIMITTENDER 2001

3a

Øverst fra venstre: Mette Bech Nielsen, Maibritt Villadsen, Stine Vejling Kristensen, Peter Ravn Riis.
Midten fra venstre: Stephan Weber, Henrik Hansen, Mette Kristiane Kibsgaard, Sune Ketil Erichsen, Sofie Næsdorf, Niels Klærke Bislev.
Nederst fra venstre: Jeppe Lykke Rohde, Tonni Tingholm Kristensen, Jakob Hoelgaard Justesen.
Fraværende: Trine Bundgaard og Katja Kirk.

3b

Øverst fra venstre: Mette Bjerre Christensen, Louise Herrche Serup, Mette Heide Sørensen, Malene Hedegaard Rasmussen, Sanne Ejgaard Skovbo, Helle Johnsen, Malene Jensen.
Midten fra venstre: Søren Tøllbøll, Marianne Gjørup, Nicki Sørensen, Lisbeth Brandt Kidmose, Henriette Klausen, Anne Kristensen, Line Bundgaard Pedersen, Ida Johanne Nielsen, Katrine Lillelund Sørensen, Lene Svane Madsen.
Nederst fra venstre: Vibeke Hjortsberg, Monica Kidmose Nielsen, Lise Guld, Lene Holbæk Pedersen, Lene Frank Nielsen.
Fraværende: Helle Odgaard.

3x

Øverst fra venstre: Anne Kristine Erhardsen, Maibritt Kjellerup Dalgaard, Anette Skærbech Aggerholm, Marianne Korsgaard, Louise Bro Pedersen.
Midten fra venstre: René Korsholm, Martin Aarøe, Louise Meiner Jensen, Joan Thiesen, Annette Nørgaard Krogh, Marianne Tousgård Jensen, Rasmus Dalby, Kristina Dalstrup Jørgensen.
Nederst fra venstre Niels K. Frandsen, Lasse Nielsen, Jonas Trebbien, Lars Ringgaard Christensen (liggende), Anders Hyldig, Helle Urbrand Larsen.

3y

Stående fra venstre: Marie Primdahl Veng. Signe Dahlgren, Lars - Henrik Troelsgaard Nielsen, Anne Christensen, Gorm Molbæk - Steensig, Camilla Sandal, Claus Nørbjerg Søndergaard, Pernille Roesen Mikkelsen, Kasper Overgaard Berggren Poulsen (Team Danmark), Louise Øst Petersen, Christian Toft Bro.
Siddende fra venstre: Lotte Krämer, Anette Skov, Anni Lassen, Britta Jepsen.
Fraværende: Jens Nedersee Andersen.

3z
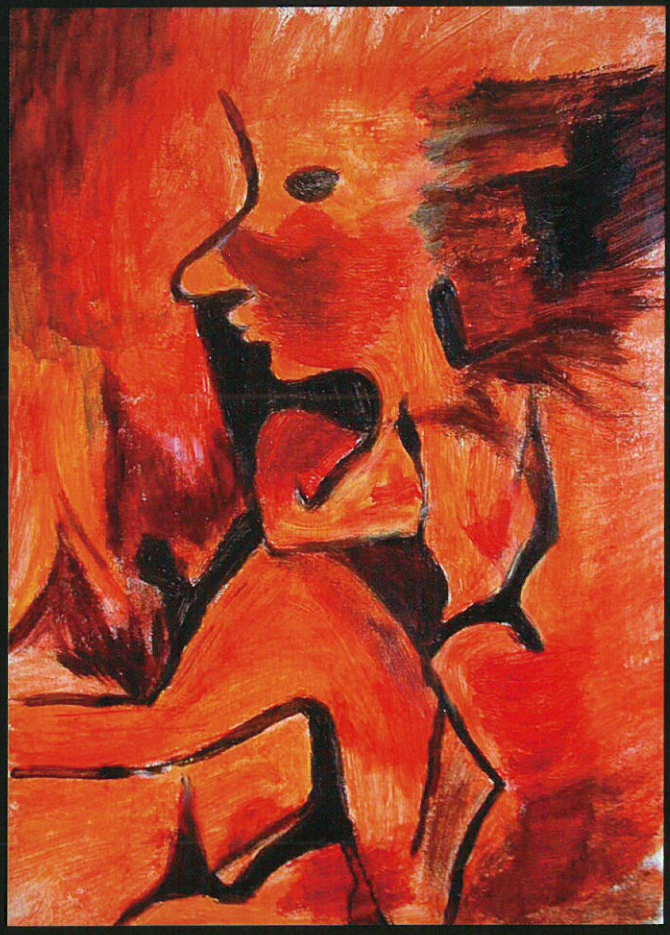
Øverst fra venstre: Per Bech Jensen, Trine Villesen, Pia Poulsen, Louise Møller, Anne Vangsgaard Nielsen, Marie Urvang.
Midten fra venstre: Mads Rasmussen, Christian Sejerø Andersen, Lars Horsager Riis, Inge Marie Ringgaard, Lars Oddershede Dahlgård, Jonna Damgaard Mogensen, Stephen Falk Christensen, Tina Roesen.
Nederst fra venstre: Holger Pedersen, René Lynderup Sørensen, Torben Horn, Jesper Attermann, Steen Hylgård Jørgensen, Martin Holmgård Pedersen.
Fraværende: Jannie Jensen.